

Notat

Udmøntning af fokusområdet mental sundhed hos børn og unge

Social, Sundhed og Bekæftigelse
Sundhedssekretariat

Svinget 14
5700 Svendborg

julie.stenvang.pedersen@svendborg.dk

Social- og Sundhedsudvalget godkendte den 15/01 2019, indenfor rammerne af sundhedspolitikken, at fokusere arbejdet for 2019-2022 på følgende tre områder: røgfri fremtid, mental sundhed hos børn og unge samt Danmark Redder Liv. Ungeindsatsen er samtidig et tema i budgetlægningen i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

Dette notat beskriver, hvordan der kan arbejdes med at indfri ambitionen om **mental sundhed hos børn og unge**, herunder arbejde for at styrke børn og unges mentale sundhed, så de får de bedste muligheder for et sundt og godt liv.

22. marts 2019

Afdeling: Sundhedssekretariat
Ref.

Med afsæt i Svendborg Kommunens sundhedspolitik arbejder kommunen ud fra et bredt sundhedsbegreb, som anerkender at den fysiske, mentale og sociale tilstand er tæt forbundet med og påvirket af omgivelserne og øvrige levevilkår. Mental sundhed er i sundhedspolitikken beskrevet som "noget, der giver velvære og skaber overskud til at leve sundt. Mangel på samme kan derfor være en hindring, selvom mulighederne og rammerne er på plads". Mange forskellige faktorer kan have indvirkning på den mentale sundhed, eksempelvis opvækst, skolegang og uddannelse, vaner, arbejdsmiljø, nærområdet og sociale relationer.

Profilen for Svendborg Kommune

En undersøgelse af skolebørnene i Svendborg Kommune tegner et billede af, at børnene generelt har god mental sundhed. Børn- og Ungesundhedsprofilen for Svendborg Kommune 2017 viser nemlig, at 90-97% skoleelever i 5., 7. og 8. klasserne i kommunens folkeskoler har det godt både i skolen, derhjemme og i fritiden. Flere elever angiver, at de har det bedre derhjemme og i fritiden end i skolen. Knap ni ud af ti har ikke oplevet at blive mobbet og tilsvarende andel elever oplever altid eller for det meste at være en del af fællesskabet i klassen. Tre ud af fire elever er altid eller for det meste glade for at gå i skole.

Undersøgelsen viser dog også, at knap en ud af tre elever føler sig ensomme, og at forekomsten er større blandt piger end drenge.

PPR i Svendborg Kommune oplever særligt udfordringer med børn, som har angst og børn som har meget skolefravær. En gruppe, primært bestående af piger, føler sig ensomme, og drenge er overrepræsenterede i gruppen af børn med særlige behov i dagtilbud og skole, som klarer sig relativt dårligt i skolen.

For unge i aldersgruppen 16-24 år, viser tal fra den regionale sundhedsprofil en tendens til, at det særligt er kvinder, der oplever at have dårlig mental sundhed. Knap en ud af fem kvinder i aldersgruppen oplever

at have dårligt mentalt helbred, mens andelen for mænd er færre end en ud af ti. Mere end hver tredje kvinde i aldersgruppen føler sig ofte nervøse eller stressede, mens det gælder for knap hver femte mand i aldersgruppen. Afdelingen for Familie og Uddannelse i Svendborg Kommune oplever et ungeområde præget af unge, som i højere grad end tidligere kæmper med udfordringer som angst og stress. Udfordringerne kan være opstået i grundskolens udskoling, hvorfor det kan være svært for denne gruppe af unge at håndtere overgangen fra grundskolen til ungdomsuddannelse. Dette ses bl.a. ved et fortsat behov for UU Sydfyns overgangsmentorordning fra grundskole til ungdomsuddannelse, ligesom Ungekurserne ved CSV Sydfyn i stigende grad oplever tilslutning fra elever indmeldt på en ungdomsuddannelse, men som af personlige eller sociale årsager er ved at falde fra. Den regionale Sundhedsprofil understøtter billedet, da tallene viser, at over 40% af 16-24 årige kvinder oplever et højt stress niveau, mens det for mændene gælder for hver knap hver fjerde.

Det der overordnet karakteriserer børn og unge med dårlig mental sundhed og trivsel er, at de har mange ikke-handlinger. Det vil sige de tager *ikke* i skole, de spiser *ikke* som sædvanligt, de ses *ikke* med venner/veninder osv. Ikke-handlinger kan således være en god indikator for, hvornår der bør rettes en særlig opmærksomhed på barnet/den unge. Det er derfor blandt andet væsentligt at arbejde med at opnå, at den enkelte unge møder i skole. En indsats for fastholdelse af unge i skole eller uddannelse kan modvirke en forværring af udfordringerne som angst, stress og generel mistrivsel.

Hvordan arbejder vi i dag med mental sundhed hos børn og unge?

I dag arbejder kommunen med mental sundhed og trivsel for børn og unge i en række indsatser. Vedlagte bilag præsenterer et overblik over nogle af indsatserne, herunder indsatser på både sundhed- social-, skole-, dagtilbud, familieområdet mm. Overblikket er ikke udtømmende, men giver en tydelig indikation af, at der allerede foregår meget. Den nuværende praksis bidrager til, at kommunen i høj grad lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om mental sundhed beskrevet i forebyggelsespakke om mental sundhed, se bilag 2.

Hvordan kan vi styrke indsatsen yderligere?

Der findes ikke evidens for specifikke indsatsers effekt på den mentale sundhed hos børn og unge, og der er derfor ikke nogen evidensbaserede indsatser, der vil være oplagte at tage afsæt i. Fokusområdet mental sundhed er dog aktuelt og relevant på tværs af flere fagområder, og det anbefales, at indsatsen styrkes ved at samarbejde på tværs om en fælles handleplan, der sætter en fælles retning for arbejdet.

Konkret er følgende fem temaer identificeret som værende relevante på tværs af fagområder, og det anbefales at arbejde videre med disse:

Fællesskab – Forskning viser at mental sundhed fremmes gennem deltagelse i aktiviteter og sociale fællesskaber. Derfor kan arbejdet styrkes ved at dyrke fællesskabet i højere grad i kommunens indsatser, eksempelvis som en del af visionsprojektet *Bevæg dig for Livet*. Det anbefales, at temaet konkretiseres i en handleplan.

Misbrug – brug og misbrug af rusmidler hænger tæt sammen med sundhed. Dels bruges rusmidler til at "dulme" i forbindelse med dårlig mental sundhed. Dels er mental sundhed en stærk beskyttende faktor i forhold til at starte et brug af rusmidler. Det anbefales, at temaet konkretiseres i en handleplan.

Skolefravær - Skolefravær er relevant at arbejde med i forhold til mental sundhed, da skolegang og uddannelse er en væsentlig indikator for den mentale sundhed, og tilsvarende omvendt. Samarbejdet om skolefravær kan eksempelvis styrkes ved at udvikle en systematik, så der bliver handlet, så snart en elev begynder at vise tegn på bekymrende skolefravær. En styrket indsats vil bygge videre på de tiltag der er i dag, men i højere grad skabe sammenhæng og synergi på tværs af kommunens fagområder, og derigennem styrke at børn og unge kommer i skole. Det anbefales at temaet konkretiseres i en handleplan, til iværksættelse i 2020.

Fastholdelse i uddannelse og beskæftigelse – Det anbefales, at der arbejdes med fastholdelse af unge i uddannelse og beskæftigelse i samarbejde med ungdomsuddannelser og jobcenter.

Datadrevet udvikling – Indsatsen vil endvidere kunne styrkes ved at skabe mere synergi og systematik i dataindsamlingen og –anvendelsen på tværs af fagområderne i kommunen. Der kan dels arbejdes videre med eksisterende data fra eksempelvis kommunens Børn- og Ungesundhedsprofil, FOKUS samt fra Program for Læringsledelse. Dels kan der arbejdes videre med at indsamle data på andre målgrupper/områder, fx om mental sundhed, misbrug mm. blandt 15-30-årigex via Ungeprofilundersøgelsen. Det anbefales at temaet konkretiseres i en handleplan

Bilag

Bilag 1 – Mental sundhed – overblik over indsatser – Svendborg Kommune

Bilag 2 – MENTAL SUNDHED - forebyggelsespakken